Vanda

Svar på Paula Lehmuskallios och 27 andra ledamöters motion om månatlig styrningsrapportering till fullmäktige om Vanda stads ekonomi och spårvagnsprojektet

VD/6658/00.02.00.03/2026

PT/MR/PK/EA

Paula Lehmuskallio och 27 andra ledamöter lämnade in följande fullmäktigemotion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Vandas spårvagnsprojekt är den största enskilda investeringen i Vandas hela historia. Trots detta har ledamöterna upplevt att de blivit förbisedda när det gäller viktig ekonomisk information.

Till flera fullmäktigeledamöters förvåning har mer detaljerad information om stadens ekonomiska situation ibland presenterats i offentligheten än vad som har tillhandahållits ledamöterna vid deras egna officiella möten. En sådant här arrangemang stärker inte förtroendet för beslutsprocessen och är inte i linje med andan i fullmäktiges styrningsansvar.

I sociala medier diskuteras till och med en potentiell kassakris i Vanda, en minskning av värdet hos stadens egendom och hur räntenivåns höjning påverkar stadens ekonomi.

Oavsett hur dessa påståenden bedöms visar situationen tydligt att det behövs en förändring i den ekonomiska rapporteringen och hur fullmäktige får tillgång till aktuell information.

Ökad öppenhet och tydlighet är det bästa sättet att förebygga rykten och stärka förtroendet för beslutsfattandet. Vanda har också tidigare befunnit sig i en ekonomiskt utmanande situation. Ledamöterna hade då nära tillgång till aktuell information och kunde på ett genuint sätt påverka både de politiska riktlinjerna och den ekonomiska styrningen i praktiken.

Stark tillgång till information i rätt tid gör det möjligt att fatta beslut som inte baseras på uppskattningar eller reaktioner i efterhand, utan på förutseende ansvarstagande.

Staden har offentligt och i sitt eget beslutsfattande konstaterat att det finns ett behov av betydande åtstramningsåtgärder och balansering av ekonomin. Detta visar på en åtstramning av den ekonomiska handlingsfriheten och en ökad skuldsättning, även om det inte formelllt har konstaterats att det föreligger en kassakris.

Ledamöterna bör vara medvetna om sitt eget ansvar och sina skyldigheter.
Enligt 13 § i kommunallagen ansvarar fullmäktige för kommunens verksamhet och ekonomi. Enligt 110 § i kommunallagen är kommunen igen förpliktad att se till att ekonomin är i balans och hållbar. Fullmäktiges styrningsansvar kan inte utövas på grundval av magkänsla, utan måste baseras på aktuell och verifierbar ekonomisk information.

I dagsläget får fullmäktige ekonomisk information främst i samband med delårsrapporter och bokslut samt i form av spridda tillkännagivanden. Det är därför möjligheterna att reagera ofta kommer i efterhand.

Särskilt i fråga om exceptionellt stora investeringar som spårvagnsprojektet ska fullmäktige varje månad ha en tydlig överblick av projektets kassaflöde, skuldsättning och åtaganden.

Det bör betonas att den rapporteringsmodell som presenteras inte kommer att leda till ökad byråkrati eller ökade kostnader. All nödvändig information finns i stadens ekonomisystem. Det handlar om att sammanställa befintlig information i en tydlig, jämförbar och standardiserad form som tillhandahålls ledamöterna varje månad som stöd för beslutsfattandet.

Förslag
Fullmäktige beslutar att stadsstyrelsen tar i bruk en månatlig ekonomisk styrningsrapport och överlämnar rapporteringsmodellen till stadsfullmäktige för godkännande så snabbt som möjligt.

Rapporteringen sker:
– Varje månad
– I form av en sammanfattande rapport på 1-2 sidor
– Som en elektronisk dashboardvy
– I samma form varje månad
– Med en budget-, prognos- och fjolårsjämförelse

Rapportens innehåll:
1. Stadens kassaflöde
– Kontanta medel i slutet av månaden
– Månadens kassaflöde
– Kumulativt kassaflöde
– Lånestock totalt
– Innevarande årets upplåning
– Den genomsnittliga räntan på lånestocken
– Lån som förfaller under de kommande 12 månaderna
– Betydande betalningsförpliktelser under de följande 3 månaderna

2. Separat rapportering av spårvagnsprojektet
– Budgeterade totala kostnader
– Uppdaterad kostnadsprognos
– Faktiska kostnader
– Bundna avtal
– Avtalsbundna obetalda förpliktelser
– Byggnadsgrad
– Tidtabell
– Möjliga kostnadsöverskridningar
– Statsandelens utfall vs. plan
– Projektkassans inverkan på stadens ekonomi

3. Uppföljning av skatteinkomster
– Kommunalskatt vs. Budget
– Samfundsskatt vs. Budget
– Fastighetsskatt vs. Budget
– Jämförelse med det föregående året

4. Nyckelindikatorer för ekonomiska risker
– Nettoskuld/invånare
– Ränteutgifter, % av verksamhetsbidraget

– Intern finansieringsgrad för investeringar
– Antal kassadagar

5. Uppföljning av investeringar
– Förteckning över betydande investeringar
– Budget vs. Utfall
– Tidtabell vs. Utfall
– Kassans inverkan på de kommande 24 månaderna

Denna motion tar inte ställning till den politiska ändamålsenligheten hos enskilda projekt. Den stärker fullmäktiges lagstadgade ekonomiska ansvar och säkerställer att beslutsfattandet grundar sig på aktuell information och inte på reaktioner i efterhand.

MOTIVERING FÖR BRÅDSKANDE FÖRFARANDE
Motionens brådskande karaktär baseras på 94 § i kommunallagen, enligt vilken en ledamot har rätt att kräva att ett ärende behandlas utan dröjsmål.
Med tanke på Vanda stads ekonomiska situation och spårvagnsprojektets omfattning måste fullmäktige få aktuell och regelbunden styrningsrapportering till sitt förfogande utan onödigt dröjsmål. Om minst en fjärdedel av ledamöterna stöder brådskande behandling, ombeds fullmäktiges ordförande vidta åtgärder enligt 94 § i kommunallagen för att ärendet utan dröjsmål ska kunna föras till fullmäktige för beslutsfattande.

Jag föreslår att ärendet behandlas i brådskande ordning.”

Stadsfullmäktige 23.2.2026 § 25

Beslut:
Stadsfullmäktige beslutade ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:
- Paula Lehmuskallios och 27 andra ledamöters undertecknade motion om månatlig styrningsrapportering till fullmäktige om Vanda stads ekonomi och spårvagnsprojektet

Serviceområdet för ekonomi och strategi konstaterar följande i sitt svar:

Ledamoten Paula Lehmuskallios och 27 andra ledamöters motion om månatlig styrningsrapportering till fullmäktige om Vanda stads ekonomi är ett väldigt bra och nödvändigt förslag. Särskilt i stadens ansträngda ekonomiska läge är det viktigt att aktuell information om ekonomin rapporteras. Utgående från denna fullmäktigemotion har stadens rapportering om ekonomin utvecklats sedan våren 2026.

För att följa upp den ekonomiska situationen har två separata rapporter utvecklats, en ekonomisk översikt som uppdateras en gång i månaden och en aktuell ekonomisk rapport för Vanda baserad på Power BI-lösningen. Lösningarna presenterades vid stadsfullmäktiges informationsmöte 20.8.2026.

Den ekonomiska översikten som uppdateras varje månad presenteras för stadsstyrelsen och publiceras på de förtroendevaldas extranät (mappen ”Ekonomiska översikter” på ingångssidan). Rapporten är

visuell och standardiserad och innehåller budgetuppgifter, en ekonomisk prognos och en jämförelse med föregående årets uppgifter. De ekonomiska uppgifterna i rapporten uppdateras i början av varje månad, så snart redovisningen för den föregående månaden har avslutats, och uppgifterna om verksamhetsmiljön bygger på de senaste tillgängliga uppgifterna. Den ekonomiska översikten innehåller följande information om verksamhetsmiljön: den allmänna ekonomiska utvecklingen (BNP, inflation och Euribor 12 mån.), arbetslöshetssituationen, situationen inom bostadsbyggandet samt befolkningsförändringen. Ekonomidelen innehåller information om skatteinkomster per skatteinkomsttyp, stadens resultaträkning (inklusive den officiella årsprognosen på stadsnivå), verksamhetsområdenas utfall, utvecklingen av investeringsutgifter, lånestocken (inkl. nettoskuld/invånare) och situationen i fråga om kassamedel.

Förutom en ekonomisk översikt har ledamöterna möjlighet att granska stadens aktuella ekonomiska siffror genom lösningen **Vandas ekonomirapport** som baserar sig på Power BI. Länken till denna rapport finns på extranätets ingångssida.

Rapporten Vandas ekonomirapportering ger ledamöterna tillgång till stadens ekonomidata på en exakt nivå. Rapporten uppdateras varje morgon kl 7 så att den motsvarar bokföringssituationen dagen innan. Rapporten innehåller uppdaterad information om driftsbudgeten, investeringarna, skatterna och statsandelarna, lånestocken samt en resultaträkning. Rapporten innehåller aktuella uppgifter om ekonomins utfall i enlighet med stadens ekonomisystem SAP, en prognos (baseras på prognoser för enskilda kostnadsställen) och en jämförelse med uppgifterna för de två föregående åren. De ekonomiska siffrorna kan granskas på väldigt olika nivåer och man kan alltid gå vidare till nivåer som kostnadsställe, bokföringskonto, investeringsprojekt osv.

Rapportering i samband med budgeten och bokslutet. Alla siffror som nämns i fullmäktigemotionen rapporteras inte kontinuerligt inom staden eller så är det inte ändamålsenligt att följa upp dem varje månad ur ekonomistyrningens perspektiv. I samband med budgeten och bokslutet är rapporteringen av nyckeltal mer omfattande än i månads- eller delårsrapporterna. I bokslutet rapporteras bland annat stadens ansvar och betalningsskyldigheter, inklusive antalet långfristiga lån och en jämförelse av lånen med det föregående året. I bokslutets balansräkning rapporteras mängden kortfristigt (mindre än ett år) och långfristigt främmande kapital. Likviditeten i dagar och den interna finansieringsgraden för investeringar rapporteras som en del av finansieringsanalysens nyckeltal i ekonomiplanen, som en del av finansieringsplanen eller som kompletterande uppgifter (i ekonomiplanen rapporteras det föregående bokslutet, prognosen för det innevarande året och ekonomiplanens år). Dessutom rapporteras finansieringsanalysens nyckeltal i bokslutet som en jämförelse över två år, men de rapporteras inte i samband med delårsrapporterna.

Genomförandet av investeringarna i förhållande till budgeten följs upp i de månatliga ekonomiska översikterna och kan följas via Vandas uppdaterade ekonomirapport på projektgruppsnivå. En mer detaljerad investeringsplan finns i budgetboken, där projektspecifika program för byggande, offentliga anläggningstillgångar och byggande av idrottsplatser ingår som bilaga. I den elektroniska versionen av budgeten (eBDG) presenteras de viktigaste investeringarna per storområde. Investeringarna rapporteras i samband med delårsrapporterna och i bokslutet, där man också i ord berättar om de viktigaste projektens genomförande och tidtabeller.

I fullmäktigemotionen betonades rapporteringen om spårvagnsprojektet, vilken spårvagnsteamet vid stadsmiljöns verksamhetsområde ansvarar för. **Avtal som bundits** i enlighet med bokföringsbestämmelserna **rapporteras i samband med bokslutet**. Även i fråga om Vandas spårvagnsprojekt rapporteras avtalsbaserade obetalda skyldigheter i stadens bokslut under de ansvar

som presenteras i noterna. I bokslutets noter presenteras en helhetsbild av stadens avtalsbaserade ansvar, inklusive förbindelser i anslutning till spårvagnsprojektet, till de delar som de uppfyller kriterierna för presentation av noter i enlighet med bokföringslagstiftningen och bokföringsnämndens kommunsektions (KILA) anvisningar. Enligt KILA:s allmänna anvisningar ska man i noterna redovisa bland annat betydande avtalsrättsliga ansvar och övriga ekonomiska ansvar som ännu inte har bokförts i balansräkningen eller i resultaträkningen.

Dessa inkluderar också avtalsrättsliga ansvar som är kopplade till genomförandet av spårvagnsprojektet till de delar de utgör bindande skyldigheter för staden under kommande räkenskapsperioder. Rapporteringen sker så att man i samband med bokslutet redovisar aktuell information i enlighet med bokföringsbestämmelserna om stadens betydande avtalsrättsliga ansvar. Ansvaren specificeras enligt ansvarstyp (t.ex. investeringsförbindelser, hyres- och leasingansvar samt övriga avtalsrättsliga ansvar) och redovisas som helheter i euro. Vid behov fördelas också ansvaren över tid, som separat fördelning av ansvar som förfaller inom mindre än ett år eller längre än ett år, eller förbindelser som fördelas över flera år.

Spårvagnsteamet vid stadsmiljöns verksamhetsområde konstaterar följande som sitt svar utöver det ovanstående:

Spårvagnsprojektet är det största byggprojektet i Vandas historia, så det är viktigt att rapportera till fullmäktige om projektet och dess ekonomiska konsekvenser. Om spårvagnen har en lägesrapport getts till stadsfullmäktige varje halvår och denna praxis kommer man att fortsätta med. Stadsstyrelsen har tillsatt en uppföljningsgrupp för spårvagnsstaden som sammanträder fyra gånger om året. Det redogörs för spårvagnsprojektets och spårvagnsstadens situation vid uppföljningsgruppens sammanträden.

De uppdaterade kostnaderna och prognosen för spårvagnsprojektet kan följas genom Vanda stads ekonomirapportering, där de faktiska kostnaderna syns på delprojektnivå. Vandaspåran är också en egen bindande nivå, så de totala kostnaderna rapporteras också i de ekonomiska översikterna.

När det gäller spårvagnsprojektet kommer en separat spårvagnsrapport att lämnas in i samband med delårsrapporterna och bokslutet, där man presenterar hur projektet framskrider och projektets viktigaste frågor gällande ekonomin och tidtabellerna. I spårvagnsrapporten redogörs för de faktiska kostnaderna, den budgeterade totala kostnaden, den uppdaterade kostnadsprognosen, skedet byggandet befinner sig i, tidtabellen, eventuella kostnadsöverskridningar och statsandelens utfall vs. planen.

Stadsstyrelsen 19.10.2026 § 21

Stadsdirektörens förslag:
Stadsstyrelsen beslutar att

a) ge Paula Lehmuskallio och de 27 andra ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag, och
b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:
Förslaget godkändes.

_____

Vanda

Stadsfullmäktige 16.11.2026

Stadsstyrelsens förslag:
Stadsfullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Bilagor:
– Paula Lehmuskallios och 27 andra ledamöters motion om månatlig styrningsrapportering till fullmäktige om Vanda stads ekonomi och spårvagnsprojektet

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information: Matti Ruusula, ekonomi- och strategidirektör
Hannu Lehtikankare, projektdirektör